СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 127. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця 12-го червня 1942. No. 127. Jersey City, N. J., Friday, June 12, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ЗАПЕРЕЧУЄ ЯПОНСЬКЕ ЗАХОПЛЕННЯ АЛЕВТСЬКИХ ОСТРОВІВ

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти заперечив японську заяву, що японські війська захопили частину Алевтських островів, кажучи коротко, що ні один з наших заселених островів не мав ще якихнебудь клопотів з небажаними відвідувачами.

Це дехто пояснює як пропущення, що японці може висадили війська на якомусь безлюдному острові. Захоплення одначе такого острова ледво чи може представляти якусь воєнну вартість.

Адмірал Ниміц подав дальші подробиці про морську битву коло острова Мидвея. Каже, що тисячі японських вояків згинули в морських хвилях, бо відступаючі японські кораблі не мали часу рятувати розбитків. З 30 кораблів японської ескадри принаймні половина потерпіла ушкодження.

Відомости про висліди боїв на Тихому океані викликують широке одушевлення на західному побережі Злучених Держав і дають там притоку до широкого народного домагання до уряду починати офензиву проти Японії.

КАМПАНІЯ ПРОТИ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ НА АТЛЯНТИКУ ВИКАЗУЄ УСПІХИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар фльоти Накс дав до зрозуміння членам комітету Трумена, що кампанія американської воєнної фльоти проти підводних човнів, що оперують на Атлянтику, вже дає позитивні результати, бо підводні човни вже витиснено з прибережної полоси й прогнано поза 50-милеву лінію на океан. Звісно, уряд не вдоволяється цим, але думає над засобами повного знищення цеї небезпеки для американської морської плавби.

АМЕРИКА Й АНҐЛІЯ РОЗДІЛИЛИ МІЖ СЕБЕ ПРОДУКЦІЮ ЛІТАКІВ.

ВАШИНҐТОН. — На основі угоди між Злученими Державами й Великою Британією, Злучені Держави будуть займатися спеціяльно продукцією бомбовиків, а Анґлія продукцією боєвих літаків. Ця угода є лише першою заповіддю дальшої інтеґрації (зібрання в одну цілість) матеріяльних ресурсів обох країн для воєнних цілей.

УРЯД ДАЛІ ЗАХОПЛЮЄ ВОРОЖІ ПАТЕНТИ.

ВАШИНҐТОН. — Уряд опікуна ворожої власности захопив для вжитку американського уряду дальших 600 патентів, що є власністю ворожих громадян чи встанов. Захоплені патенти це винаходи на полі радія, телевізії, летництва, автомобілізму й будови машинерії.

ВЖЕ НАЙДЕНО ШТУЧНУ ҐУМУ.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатовим рільничим субкомітетом зявився на переслуханню представник підприємства Ґудрич Ко. і заявив, що вже має формулу для виробу штучної ґуми. На доказ правдивости своїх слів свідок перед очима комітету зробив опуку зо штучної ґуми. Він заявив, що ґума має 90% витревалости природної ґуми та, що підприємство буде до року продукувати 165,000 тон тої ґуми.

„НАЙВАЖЧА ЧАСТИНА ВІЙНИ ЩЕ ПЕРЕД НАМИ", — КАЖЕ УРЯД.

ВАШИНҐТОН. — Роберт Петерсон, підсекретар війни, заявив в своїй радіовій промові, що наша участь у війні щойно почалася та що нам прийдеться доконати ще багато більше, ніж ми досі доконали. „Жертви й трудноці властиво щойно почалися".

СТАВЛЯТЬ НА СУД ШАЙКУ ШПИГУНІВ.

ГАРТФОРД (Конетикат). — Велика лава присяжних суддів у місцевому федеральному суді постановила поставити на суд як обвинувачених за заговір давати Німеччині й Японії інформації про різні прави військової вартости пятеро людей, а саме: Ґергарда Вільгельма Кунце, бувшого голову Німецько-Американського Бунду; Анастазія Вонсяцького, „світового вожда" Російської Революційної Фашистівської Партії; д-ра Оттона Вілюмейта, начальника шікаґовської округи Бунду; д-ра Вольфґанґа Ебеля, лікаря в Ель Пасо (Тексас); та о. Курта Мольцана, філядельфійського пастора.

Перед судом зявився лише Вонсяцький і Вілюмейт. Кожний з них заперечив свою вину й кожного з них задержано до зложення кавції в сумі $25,000. Адвокат Вонсяцького предложив судові довжезний вивід, що має доказувати божевілля „вожда" Вонсяцького.

НІМЕЦЬКИЙ ЛЕТУН СВІДКОМ В АМЕРИКАНСЬКОМУ СУДІ.

ДІТРОЙТ (Мишиґен). — Петро Круґ, німецький летун, станув тут перед великою федеральною лавою присяжних суддів як свідок проти Маркса Стефана, місцевого ресторанника, котрого влада потягає до відповідальности за те, що помагав Круґові скриватися після втечі з табору воєнних бранців.

Анґлія Признає, що Америка Випереджує її в Воєнній Продукції

ВАШИНҐТОН. — Оливер Литлтон, британський міністер продукції, виголосив звідси радіову промову, в котрій признав, що Злучені Держави вже випередили Велику Британію в воєнній продукції, не дивлячися на те, що Анґлія збільшила й далі збільшує свою воєнну продукцію.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЙМАЄ ГРЕЦЬКОГО КОРОЛЯ

ВАШИНҐТОН. — Грецького короля Юрія II. принято в Білому Домі на офіціяльному принятті. На ньому король признав, що його візита тісно звязана зо справою допомоги для Греції в війні проти Німеччини й Італії. Він запевняв, що греки лишаться в війні до її переможного закінчення.

ВІЙСЬКОВА СПРАВА В КАНАДІ

ОТАВА. — Канадійський премієр Кинґ заявив у своїй промові перед парляментом, що політика уряду не є конечно за загальний військовий побір, хіба що він покажеться конечно потрібним. Головною справою на думку уряду є дозволити урядові висилати асентерованих вояків поза границі краю.

ЧІЛІ ВІДКРИВАЄ РОЗСЛІД НАЦІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

САНТІЯҐО (Чіле). — Спеціяльний конґресовий комітет почав розсліджувати діяльність націстичних симпатиків Чіле. Провідники соціялістичної партії домагаються зірвання дипльоматичних зносин з державами Осі.

БРАЗИЛІЯ ЗАХОПЛЮЄ РАДІОВІ АПАРАТИ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський уряд захопив дві тайні радіові розсильні, з котрих одна була вкрита в комині німецького корабля, а друга на портовому кораблику, що є власністю одного портуґальця.

Нова Німецька Офензива в Україні

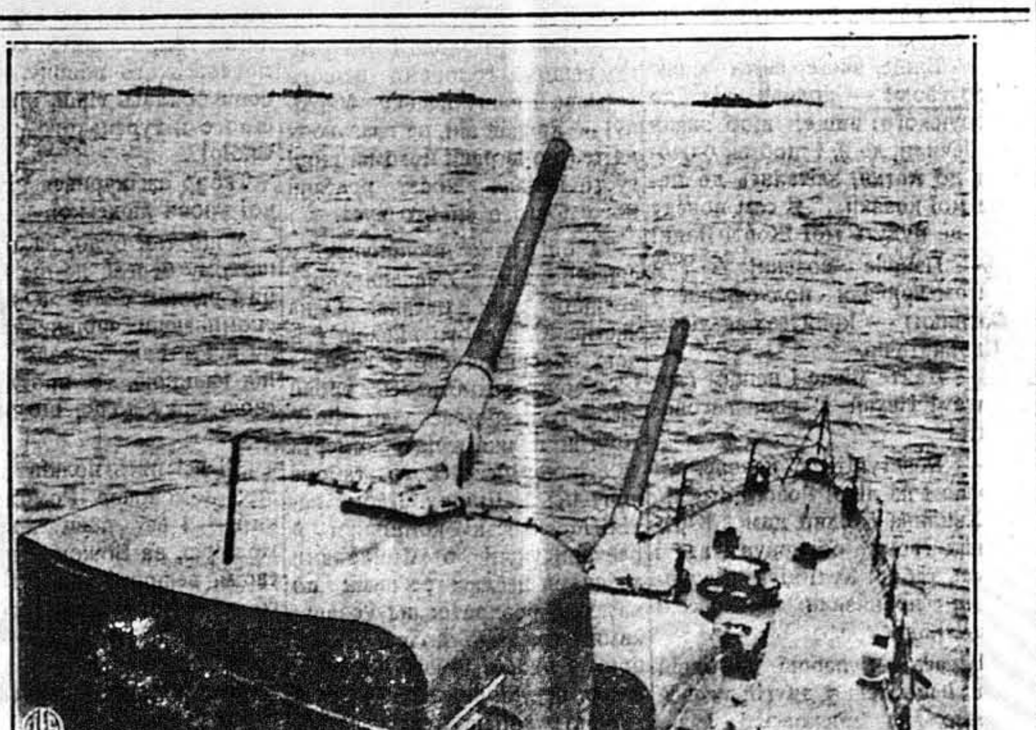
МОСКВА. — Німецька армія маршала фон Бока розпочала сильну офензиву проти сил маршала Томашенка на відтінку Харкова. Виглядає, що це поновна спроба німців дістатись до ріки Дону, а звідтам до Кавказу. Бої біля Севастополя далі продовжаються. Совєтські звідомлення подають, що німці дотепер нічогісько не осягнули. Проте небезпека Севастополеви таки грозить. — Німецькі звідомлення також говорять про бої біля Севастополя і одні з них стверджують, що фактично німецькі сили там нічого досі не здобули, а інші кажуть, що поробили певні успіхи. — З непровірених джерел в Анкарі розійшлась чутка, що німці на Керчівськім півострові перейшли Керчівський пролив і висадили військо вже на другім боці, біля Кавказу.

ТЯЖКІ БОЇ НА КИТАЙСЬКІМ ФРОНТІ

ЧУНКІНҐ. — Біля міста Чусіен далі ведуться вяжкі бої. Японці, як подають китайські звідомлення, дотепер в тих кількадневних боях втратили біля 20,000 війська. Але вони кидають все нові скріплення, з видимою рішучістю таки здобути те важне для них місто. Здовж лінії Ганчов-Нанчанґ японські війська посунулись вперед на 20 миль і підійшли під важне місто Чанґшан, недалеко границь провінції Кіянґсі.

КРОВАВІ БОЇ В ЛІБІЇ

КАЇРО. — В Лібії далі ведуться кроваві бої між британською армією, командованою ген. Річім, а німецько-італійською, командованою маршалом Ромелем. Так виглядає, що та лібійська офензива мала далеко закроєні пляни у відношенні до Суезького коналу, подібно як німецька армія на Україні мала далеко закроєні пляни у відношенні до Кавказу і Арабії. Дотепер обі ті офензиви не дали німцям бажаного успіху. В лібійській пустелі обі сторони шукають нових позицій і посуваються з півночи, від міста Бір Гахейм, далі на полудне. Механізовані частини в тих боях відграють головну ролю.

КОНВОЙ ПІД ОХОРОНОЮ АМЕРИКАНСЬКИХ ГАРМАТ. — Це не дула ворожих гармат звернені в сторону кораблів, що пливуть, один за одним, по океані. Це так сторожить американський контрторпедовець, готовий кожної хвилини до атаку, якщоб появились ворожі літаки, кораблі чи субмарини. Кораблі, які видно на світлині, це частина американського конвою, що везе з Америки воєнне знаряддя для війська Обєднаних Держав, що є десь на Полудневім Пацифіку.

НІМЦІ З ПІМСТИ ЗА ГЕЙДРІХА ЗРІВНАЛИ З ЗЕМЛЕЮ ЦІЛЕ ЧЕСЬКЕ СЕЛО

ЛОНДОН. — Німецьке радіо подало, що німецькі власти вистріляли всіх чоловіків в в маленькім чеськім селі Лідіце, недалеко Праги, жінок вивезли до концентраційних таборів, а дітей віддали до „виховних інституцій". Опісля ціле село знищили і зрівнали з землею, як теж викреслили з мап його назвище. До цього признаються самі німецькі власти. Цей потворний вчинок оправдують тим, що в згаданому селі люди відносились зле до німецької влади; виконували ріжні саботажі, мали зброю, як теж переховували вбивників „протектора" Райнгардта Гейдріха. Згадане село, за німецькими інформаціями, мало не цілих пятьсот мешканців. Чеські кола подають, що те село мало 1,200 мешканців.

АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — До Лондону прибула фльотилля американських кораблів, з одним тяжким панцирником, з одним кружляком, та відповідною скількістю інших воєнних кораблів. Цею фльотилею командує американський адмірал Ґифен. Його зустріли британські представники, разом з королем Юрієм. Як подають воєнні знавці, завданням тої фльотилі буде патрулювати західню частину Атлянтику і вдержувати довкола Німеччини бльокаду. Також її завданням буде відбивати всяку небезпеку, випливаючу з боку німецької фльоти, зокрема з боку корабля „Тірпіца" і кружляка „Гіпера", які, після всякої правдоподібности, будуть знов незадовго ужиті німцями в боєвих акціях.

ТОКИО ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВТРАТ.

ТОКИО (через радіо).— Речник японської фльоти, полк. Гірайде, подав через радіо перший раз про втрати, які понесли японці в битві біля острова Мидвей. Він ствердив, що затоплено один великий японський літаконосець, а один тяжко ушкоджено. Також ушкоджено один кружляк. Про втрати по другому боці він говорив, що американці втратили два літаконосці, 120 літаків і один транспортовий корабель. (Як відомо, американські кола подали, що зпосеред американських кораблів японці затопили лише один нищівник і ушкодили один літаконосець. Вони рішуче заперечили затоплення інших кораблів, зокрема літаконосців). Подаючи про ті втрати полк. Гірайде запевняв японців, що та битва вийшла японцям на добре. Також на користь вийшла битва біля Алойтських островів, бо японцям вдалось висадити своє військо на деякі острови. (Американські кола це рішуче заперечили).

ЯПОНСЬКІ МОРЯКИ ДІСТАЮТЬ ПОГАНИЙ ХАРЧ.

ЧУНКІЯНҐ. — Один японський моряк, Наокі, який, тепер знаходиться в китайськім полоні, написав до одного китайського часопису статтю, в якій говорить, що невдачі на Коралевім морі і біля острова Мидвей, японська фльота зазнала головно тому, що її моряки є дуже зле відживлювані, як також живуть в дуже поганих кватирах. Коли прийде пора боротьби всі моряки мусять зносити величезні фізичні трудноші. По пару днях такої фізичної напруги японські моряки вибиваються з сил. Це є причиною, що японські кораблі, хоч є скоріші і мають більші гармати, остаточно уступають перед американськими. Наокі. також писав, що японські кораблі мають дуже слабе опанцерування і мало протилетунських гармат. Ті ощадности японські воєнні інжиніри поробили на те, щоб зискати на тягарі гармат і на скорости кораблів.

АВСТРАЛІЯ ГОТОВА ДО ОФЕНЗИВИ.

МЕЛБОРН. — Австралійський міністер оборони, Форд, заявив, що тепер Обєднані Держави скупчують свої сили в Австралії не так для оборони перед японцями, як для наступу на японців. Страх за окупацію Австралії вже проминув. Тепер Австралія і Обєднані Держави мають на увазі офензиву звернену проти японських сил в цілі відзискання тих територій, які японці захопили. До Австралії тепер наїздить багато воєнних матеріялів, зокрема літаків і хоч японці виконували тяжкі спроби, щоб перервати лінії достави, проте їм це не вдалось.

РІЧНИЦЯ ВСТУПЛЕННЯ ДО ВІЙНИ В ІТАЛІЇ.

РИМ (через радіо). — Італійська радієва стація подавала, що Італія відсвяткувала 10 червня другу річницю вступлення у війну. З тої нагоди фашистівські провідники виголошували промови та запевняли світ, що Італія нині є сильніша ніж коли небудь перед тим. Італійська преса проявляла оптимістичний тон.

НАДАННЯ ШЛЯХОТСТВА БРИТІЙСЬКИМ ПРОВІДНИКАМ.

ЛОНДОН. — З нагоди уродин короля Юрія Шестого надано ріжним чільним представникам анґлійських мілітарних сил, науки, економіки та мистецтва, шляхотські титули.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Лекція Демократичної Свободи

У минулий понеділок Найвищий Суд Злучених Держав видав одно з тих оречень, що наперед попадають на перші сторінки всіх просто ґазет краю, а потім широко обговорюються в статтях краєвої преси. Мав суд до вирішення незвичайно важке питанся. В одному місточку міська рада видала закон, котрим установила податок на видавання й поширювання релігійних публікацій невеличкої та, як мешкацям того міста здавалося, докучливої, релігійної секти. Податок не був високий, але секта підняла проти цього закид, що він просто означає заборону ширення цеї секти, а тим самим противиться засаді американської контитуції про свободу всяких вір. Суди видно не признали, що висота податку рівналася забороні секті видавати свої публікації, і тому питання зводилося різко до того, чи може законодатна влада таке робити проти якоїсь релігійної встанови.

Це питання різні суди рішали в різний спосіб. І коли справа дійшла до Найвищого Суду Злучених Держав, то й там найшлися 5 суддів, що думали про право в цій справі в один спосіб, а 4 суддів думало інакше. Звичайно, справу вирішено більшістю. І власне більшість суду заявила на несподіванку, що рішення міської ради є важне, себто не є нарушенням конституційної ґарантії про релігійну свободу. До такого висновку прийшла судова більшість, принявши за засаду, що конституція ґарантує теж міським владам накладати податки, накладати їх і на релігійні орґанізації, хочби ці податки обмежали свободу поширювати дану релігійну секту.

Це розумовання Найвищого Суду багато ґазет признає непереконливим. Замітно, наприклад, що „Ню Йорк Таймс" закінчує свою статтю про цю справу поглядом судді Стовна, що цього роду розумовання, себто дозволення законодатним тілам накладати високі податки на немилі їм релігійні секти, може легко довести до скасування релігійної свободи.

Очевидно з цього ще не виходить, щоб „Ню Йорк Таймс" робив висновок, що такому непереконливому рішенню суду не треба повинуватися. Зовсім противно, між стрічками цеї дискусії можна дочитатися думки, що без огляду на те, чи переконує нас судове рішення, чи ні, воно є рішенням суду, якому повинуватися треба.

Є між стрічками ще інша наука, яку треба би вичитати людям, які походять з країв, що не признавали релігійної свободи, і які через те й не розуміють релігійної свободи, або розуміють її лише на свою користь. Отже цим людям треба би памятати, що американський закон ґарантує людині свободу вірити в те, що їй подобається, і не вірити в те, що їй не подобається. Якщо є якісь причини, щоби цю свободу обмежити, то законодатна влада має це право обмежити відповідною ухвалою. Громадяни чи встанови, хтоб вони не були, не мають права братися обмежувати свобідний висказ релігійних поглядів інших людей, покликуючися наприклад на те, таких людей менше. Коли яканебудь більшість почне обмежати релігійні права меншости, в Америці скоро нестане релігійної свободи.

ЩЕ НЕ ЗНАЄМО, ЩО ЦЕ ВІЙНА

З Европи прибули чотири визначні кореспонденти часопису „Ню Йорк Таймс" і висказували свої враження, побачивши рідну Америку, якої не бачили довший час, а то й кілька років. Зате бачили Берлін, Рим, Москву, Анкару, Каїро й т. д. Деякі з них, як от Гаролд Дені, закоштували і тюрми, німецької й італійської.

З того всього, що вони передали; особливо цікаве те, що вони сказали про Ню Йорк. Як його знову побачили, то не завважили ніякої зміни, крім тої, що видно дещо вояків і офіцирів по вулицях. Очевидно, що вони брали під увагу війну і ті зміни, які викликала ця війна в тих краях і містах, в яких вони бували. А бували вони майже в цілому світі... І тому їм видавалось прямо смішним, коли почули, наприклад, що тут є такі, що нарікають, що їм вкоротили газоліну. Бо вже ось такі самі нарікання вказують наглядно, що ми в Америці ще не маємо найменшого поняття, чим є війна в інших краях і для інших народів. Ми ще теж не дуже добре розуміємо й відчуваємо, що це є тотальна війна, так, як її довго не розуміли британці, хоч уже їхні міста були бомбардовані німецькими летунами.

Та, заявляли журналісти, ми є — на добрій дорозі. І то такій, що як будемо далі по ній іти, то таки до своєї мети дійдемо, себто, що таки переможемо. Бо, хоч зверху виглядає ще так, що ми не є в цій війні по саму шию, то коли брати під увагу провід, себто наш уряд, то нема двох слів, що він вже ввійшов давно в саму глибину світового конфлікту і веде акцію пляново і з повним розмахом, чого доказом є американська воєнна продукція, що розвивається з більшим темпом, як це було передбачене навіть самим урядом. Одначе це не міняє вражінь тих, що нашого краю довгий час не бачили, а побачивши його, ствердили, що не добачують тут ніяких змін, що ніяк не видно, що Америка у війні. Це з одного боку є дуже додатнє враження, бо вказує, що демократія вміє розвязувати і найтяжчі проблеми, а навіть вести таку війну, як теперішня, вдержуючи по змозі нормальне життя і не вкорочуючи примітивних свобід, як це є під диктатурами. Та з другого боку воно наказує нам готовитись до нових жертв, які будуть ще потрібні, щоб ту війну виграти. Бо, як виходить з того, що подають кореспонденти, наші вороги ще не вичерпані. І ще не можна рахувати на скоре повстання підбитих націстами народів. Ще прийдеться звести важку, криваву боротьбу, що коштуватиме багато жертв. Тому не треба нарікати на теперішні тягарі чи вкорочення, бо вони ще є нічим у порівнанню до тих людських і матеріяльних жертв, що їх складають у цій війні інші народи. Навпаки, треба їх приймати в такий спосіб, щоб видно було, що ми є в цій тотальній війні з усіми нашими силами: моральними і матеріяльними.

Заслуги „ЮСО" для Армії

Ґенерал Томас А. Тері, командант округи другого корпусу американської армії, зясував зо становища вояка заслуги „Обєднаних Службових Орґанізацій" („Юнайтид Сервіс Орґанізейшенс", відомих коротко як „ЮСО", U. S. O.) для вдержання тих умових станів боєвиків, як відвага, довіря, охота до бою, які разом називається одним словом „моралі" (morale) боєвих сил. Говорив він на зборах жіночої дивізії ЮСО Великого Ню Йорку, що власне тепер видала апель до збірки з ціллю зібрати для ЮСО три чверти міліона долярів.

„Кожна з вас, жінок," говорив ґенерал Тері, „працює для вдержання моралі наших боєвих людей. А „мораль" є без сумніву так само засобом війни, як є ним кулі, бомби й повзи. Без „моралі" не можлива перемога.

„ЮСО працює для американської армії ще й в інший спосіб, спосіб, не так уже очевидний. ЮСО помагає командантові, чоловікові, відповідальному за добробут і за вишкіл і за боєву „мораль" наших вояків.

„ЮСО здіймає з плечей команданта багато конечно потрібних робіт, які мусять бути зроблені. ЮСО побагає йому зняти з свого ума журу за ці справи, здіймає з цього журу, що може його вояків використовують комерційно в позаслужбові години; тим самим ЮСО дозволяє командантові присвятити настільки більше часу й думки технічним проблемам вишколу вояків і виграванні битв".

Ґенерал Тері казав, що в одному пункті він ґодиться з японцями, а саме, що „робітники ЮСО є заняті безпосередно діяльністю, зверненою проти японської армії". Цими словами він натякував на чотирьох робітників ЮСО, що їх японці захопили в Манілі й поставили відразу в клясу військових воєнних бранців.

Він висказувався з одобренням про поширення діяльности ЮСО за останній рік на 1000 процентів, себто вдесятеро, та виказував, що цього вимагає збільшення служб на транспортах і військових позиціях, як також дбання за розривкові потреби наших вояків на відпусках у краю.

Як примір широкої діяльности ЮСО ґенерал Тері наводив діяльність Оборонного Рекреаційного Комітету Великого Ню Йорку й звязаних з ним 12 орґанізацій, котрі за останніх 9 місяців подбали за нічліг для більше як 200,000 вояків, які видали їм понад 400,000 обідів, приймали 260,000 вояків на товариських приняттях і дали безплатні білети до театрів понад 1 міліонові вояків.

„Словом," говорив ґенерал Террі, „ЮСО все було там, де його було треба. „Він навіть радив ЮСО-ві приняти цю фразу за свій провідний клич: ЮСО все є там (ЮСО із олвейс дер!).

Одною з останніх маркантних розривок, при тому розривок повчаючих, які подає ЮСО по своїх клюбах, є двогодинна фільма, получена з відчитом, що мають на цілі повчити вояків, як оборонятися без зброї в ручному бою.

У день зборів жіночої дивізії ЮСО Великого Ню Йорку ЮСО влаштувало було для відбуваючих військову службу забаву на фармі, звану „Ренч парті", у Світвотер Велі Ренч, у Смиттавні, на Лонґ Айленді. Така розривка складається з „родея", себто їзди на неуїзджених конях, кінських перегонів, сільського обіду й варення їди при огні на вільному повітрі.

По клюбових димах ЮСО завелася останніми часами мода на звірята-любимці. Предсідниця жіночої дивізії ЮСО каже, що просто нема такого клюбового дому, в якому не було би „офіціяльного" кота, собаки або якогось іншого звіряти.

ТВОРЕННЯ І ШАНУВАННЯ ПРОВОДУ

Слово „провід" є досить зглядне. Тому треба його добре означувати, бо інакше вийде непорозуміння. Провід — це подумане, нематеріяльне поняття. Це не чоловік, не вказова таблиця на роздоріжжі, не маґнетична бусоля. Всі ці названі речі, зрозуміло, можуть бути проводом. Але вони мусять висказувати провідні думки і напрямні, коли вони люди. Мусять мати на собі напис і вказівку, коли вони є вказовими таблицями на роздоріжжі. Мусять мати в собі маґнетичну силу, що справляє либ іглу з полудня на північ, коли вони маґнетичні бусолі. Чоловік без провідних думок і напрямних, табличка без напису, бусоля без маґнетичної сили — не є провідниками.

Слухати, або не слухати проводу, значить слухати, або не слухати, його виразних вказівок, напрямних. Коли якась людина, хочби на відповідальнім становищі, не має тих виразних провідних вказівок, вона взагалі не може зараховуватись до проводу. В такім випадку не може бути мови про послух або непослух проводови. Не можна слідкувати за вказовою таблицею на роздоріжжі, коли на ній нема нічого написано. Не можна слідкувати за бусолею, якої ігла все стоїть на однім місци. Не можна слідкувати за „проводом", який не говорить, куди треба йти. В такім випадку шкода нарікати на широкий загал, що він не йде за проводом. Нарікати на маси, що вони не йдуть за проводом можна хіба тоді, коли даний провід найвиразніше розказав масам, що треба робити, а проте маси не послухали його і пішли іншим шляхом.

Тут натрапляємо ми на друге явище, на — творення проводу. В демократичній системі провід є еманацією народніх хотінь. Він не накидає силою своїх плянів масам. Тому маси повинніб йти за демократичним проводом, бож це є, чи повинні бути, їхні власні бажання. Та деколи маси не йдуть за проводом. Трапляється, таке, що в демократичній системі провідники тягнуться у хвості широких мас. Деякі демократичні „провідники" якраз у той спосіб розуміють свої завдання. Один з таких „провідників" навіть раз сказав: „Я, демократичний провідник, мушу йти за масами". Не перед масами, але за масами. І він рахував себе провідником!

Але в демократичній системі також є дійсні, характерні провідники, які не тягнуться у хвості мас, тільки стоять на переді. Ті провідники не поведуть мас на лиху дорогу, навіть коли маси хвилево уважають ту лиху дорогу за добру. Щоб відвернути маси від лихої дороги і справити їх на добру, ті справжні провідники наперед завдають собі багато труду, щоб повчити маси в чім діло і виявити їм небезпеки лихої дороги. Зпочатку ті провідники можуть зазнати прикрощів від тої маси, яку все тягне до лихої дороги. Але вкінці їм таки вдасться переконати масу і вона тоді нагороджує їх своїм довірям удвоє.

„Творити провід" в демократичнім розумінні, значить кидати серед маси виразні, скристалізовані думки і погляди й опісля довго працювати над масами, щоб ті думки і погляди всякли в ум і серце мас, та стали частиною їхньої власної душі. Тоді провід стає дійсним проводом. Він відбиває задушевні бажання загалу, яктеж він є напереді мас, себто є вказівкою, куди має маса йти, а не є весельчаком мас, який підхлібляє масам і фактично їх забавляє, а не веде.

Обговорюючи проблєму проводу в нашій суспільности все треба брати під увагу ті два найважніші чинники: 1) чи були виразні напрямні, кинені з боку провідників, і 2) чи ті напрямні були якслід вияснені масам? Коли не було першого, чи другого, або обох — важко нарікати на маси. Вони тут цілковито невинуваті. Винувати маси можна лише тоді, коли одне і друге було зовсім добре поведене, а проте маси відкинули заклик проводу. Одначе і в останнім випадку в демократичній системі мусимо годитись з волею народу, бо, як каже мудрість цеї системи — „голос народній, є голос Божий". В деяких випадках інстинкт народу є дійсно розумніший, ніж наукові дедукції провідників.

В диктоторській системі процес проводу відбувається дещо інакше. Нарід кориться провідникам, і їм сліпо підчиняється. Що скаже там вгорі влада, для кожнього громадянина є святим. В історії народів не одна диктатура виконала супроти свойого народу його історичні завдання. Сліпий послух московської маси своїм царям нераз рятував від загибелі московську імперію. Проте й диктаторська система має свої ограничення, як це показують революції звернені проти деспотичних систем.

Найгірше виходить той нарід, який залінивий, щоб сам думати; щоб своєю волею добирати собі провідників й своєю волею їх усувати, а який водночас не вміє дібрати собі добрих і твердих автократів. Такий нарід мусить попасти під чобіт іншого пароду. Бо він ніби має задушевні бажання жити вільним і проявляти свою індивідуальну волю. Він хоче демократії. Але він залінивий, щоб витворити свій власний провід і щоб опісля пильно слідкувати за тим проводом. У висліді, він або своїм вибраним провідникам дає повну волю робити так, як їм хочеться, або явно витискає зо себе таких „автократів", які заслабі, щоб взяти його в свої карби й накинути йому їхню волю. Така половинчаста розвязка є найтрагічніша. Вона, як сказано, доводить даний нарід до загибелі.

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

18)

— Та й не одна полька й не одна козачка гірко плакатимуть, — додав другий.

Коли чують — щось загреміло позаду Москви. Передні й задні лави їх мов вітром віднесло в обидва боки, і чисте стало московське поле: покривали його тільки мертві люди й коні та недобитки...

І в той час гримнуло щось таке страшне, що, здавалось, земля потряслась або репнула... Коли ще і ще загреміло, і хмари білого диму вкрили і землю і небо...

Це Ромодановський ізригнув смерть із сотні московських гармат. Кулі рвали землю, картачі пищали й вищали, — і козацькі Юрасеві ряди, його жовніри й піхота падали на землю як снопи цілими валками.

Булава мало не випала з рук Юрася...

— Господи! Свята Покрово!

Тетеря прожогом помчав з могили. Він заздалегідь махав своїм турецьким запоясником, кричучи в весь голос, щоб ближчі полки, чигиринський і другі, з котрих цілими вулицями клали за-мертво московські кулі, вклонились поза вали табору, де засів за гарматами німецький Юрасів полк. Могила, на котрій стояв молодий гетман за своїм правим крилом, була ніби прикрита полками корсунським і білоцерковським; і Юрась стрілою полетів до них, а за ним хорунжий з військовою хоругвою і сурмачі. Але пізно вже було: усе його військо подалось назад.

В Юрасеви разом прокинувся батьків дух.

— Вище, вище світи моєю хоругвою! — кричав він до хорунжого: вище, щоб знали й бачили, де я, і щоб як бджоли до матки, злітались до мене мої козаки... Я сам поведу їх: це будуть мої Жовті Води!

— Панове козаки! — тим часом кричали полковники і сотники: — крийтесь за лісом від картачів.

— Дайте місце і нашим гарматам! Нехай і вони заговорять!

— Розступіться, панове, на право і на ліво! Розступіться!

Хвилина і білий дим з Юрасевих гармат обгорнув і вал і увесь табор. Кулі цілими вулицями пронизали московські густі ряди.

Юрась з булавою в одній руці і шаблею у другій мчався прямо на московські лави, кричучи не своїм голосом:

— За мною, моя Україно! А не то... нехай моя голова гине... Я полину на той світ до батька і скажу, що нема вже на тім світі нашої України!

Ближчі козаки рванулись за ним. Васюта Макогін упередив всіх.

— Панове молодці! Захистимо нашими головами нашого гетмана і нашу неньку Україну! — кричав він, не вважаючи на те, що із рани його на щоці густо капала кров, красячи його довгого сивого вуса.

Та ба! Пізно прокинувся у сина Богдана Хмельницького великий дух батька. Одна частка Юрасевого війська стіною обгорнула свого гетмана і Тетерю, захистилась трохи лісом і вистроїлась до бою. Другіж полки, чуючи смерть за стіною, мимо свого табора кинулись к Дніпру. Дарма надія! Московські копійники й рейтари укупі з Сомковими козаками неслись за ними по пятах, а роздратована козацькими натисками, а гірш усього боєм з окопів піхота невдержимо, незупинно лізла на самі окопи, рукопаш билась на самих гарматах з пушкарями і загатила собою увесь табор. Гармати замовкли. Юрасеві „німці" збились у купу поміж возами, за одного вбитого товариша клали на смерть по пять, по десять москалів, не даючи їм ні на пядень своєї землі, — і всі до одного полягли там, тільки-б не знати московського полону, котрого вони боялись гірш, ніж кримського й турецького... холодна Сибір!...

Табор аж курився від гарячої крови людської.

А що там було, за табором, на тому березі, де ще нічю й цим ранком сидів Юрась, то споминаючи чарівничу весняну ніч з Галею коло ставка, під калиною, то проклинаючи свою гірку долю, що там ділось?

„Ті всі пять полків козацьких — доносив Ромодановський — і всі лави польських жовнірів, за Божою волею і твоїм, великий государю, твого царського пресвітлого величества щастям, за моїм же, холопа і раба твого Гришка Ромодановського, невсипучим оком, були відперті к Днепрови і своїми тілами загатили його так, що води тієї ріки виступили із своїх берегів..."

А сучасник цієї події „Самовидець" в літописі своїй пише, що тіла загнаних у воду „так Дніпро наповнили, що за людом мало й води знати було..."

Алеж така лиха година та нещаслива, на їх безголовя, і на цьому не скінчилась. Мов зла сарана налетіли задонські Комлики із своїм ханом Дундуком і цілим дощем стріл почали обсипати бідних вояків. Стріли наче величезні веретена з пірєм на кінцям стирчали із війська. Юрасевого. Коні теж бились у воді, і потопаючи самі, топили і бідне козацтво.

— Новий фараон погибає і його фараонське воїнство... Коня і всадника вверже в море... Ох, Юрасю, Юрасю!

І вода у Дніпрі зачервоніла козацькою крівцею.

„І так там — пише „Самовидець" —, загибло війська з руки Хмельницького, так козаків, як і ляхів — тисячів більше двайцяти, що аж від смороду трупів до Дніпра трудно було приступити, а інших трупів аж на Запорожє позаносило..."

(Дальше буде).

Життя Военних Бранців в Італії

Геролд Дені, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", котрий попав був в ворожий полон підчас своєї служби в Лібії, в Африці, описує життя-буття военних бранців в Італії.

Перше враження бранця з такого табору добре, коли він приходить з вязниці, де йому не вільно було говорити, хіба з своїми обвинуватцями або суддями. Такий вязень буде безустанно балакати, як пяна панна. До того, коли увязнені в таборі є інтелігентні люди, які розуміють добре вагу товариства, вони можуть зробити багато для цього, щоби життя в таборі облекшити.

Дені признає себе щасливим, що він попав до табору, котрий був призначений для молодших офіцирів. Найстарший офіцир був майор, коли не числячи єпископа, що служив у британськім війську капеляном з ранґою підполковника. Такий найстарший офіцир сидів усе при столі на почесному місці; інші офіцири часто переміняли своїх сусідів, щоб у цей спосіб дати кожному нагоду запізнатися з кожним іншим особисто.

Офіцирська столова в таборі бранців в Лібії виглядала, як офіцирська менажа в Анґлії. Лише, що їди було менше. На столі були „білі" скатерті й серветки, хоча не надто часто празні. Столи й крісла були з простої сосни, але добре зроблені. Бранці поводилися як джентельмени. Всі дивилися за те, щоби не попускати в придержуванні етикети. Обід починався молитвою, яку проводив котрийсь з військових капелянів. При обіді йшли розмови, звичайно дуже цікаві. По обіді кожний бранець, що вмів по італійськи, переповідав своїм товаришам новинки з італійських ґазет, при чому слухачі пробували вгадати правду, що крилася поза фашистівськими перекручуваннями й прибільшуваннями.

Умовини в таборі для бранців в самій Італії (в провінції Тосканії) були при приході Денія до нього дуже злі, а при його виході значно кращі. Бранці терпіли в ньому від холоду й голоду. Кімнати огрівано топленням дерева в кафлевих печах. Якби не люта зима, то це може би вистарчало, але в люту зиму всі бранці терпіли в „віллі", що стояла на вершку горба.

Кухнею займалися спершу італійські вояки. Хоча вони поводилися відай чесно з поживою, бранці виходили з поживою багато краще, коли їм самим дозволено було потім занятися цею справою. Остаточно кухню вели два британські офіцири, з котрих один був квартирмайстер, а другий офіцир від менажі. Вони вели кухню так ощадно, що відпадки з обіду не вистарчили би погодувати канарка.

Згідно з міжнародними умовами, британські офіцири діставали заплату, яку дістають італійські офіцири. Це було багато менше, ніж британські офіцири діставали дома. На лихо, ціни на все в Італії були високі так, що офіцир, котрий діставав місячно 750 лірів, мусів скупитися при закупні одіння й витребеньок. Він мав досить широку волю в видаванні своєї пенсії, але його їда не могла бути краща від їди італійського громадянина в білому ковнірі.

За обчисленнями лікарів-бранців, їх щоденна їда давала їм коло 2,000 кальорій, отже більше ніж мінімум, потрібне для удержання людини при здоровлю й здібности до праці. Критики цього обчислення підносили одначе, що мясо було гіршої якости, а бранці загально нарікали, що поживи було замало; видно, вони привикли в рідному краю їсти багато більше. Зупа не мала ніякої поживної вартости, але вона бранців огрівала й наповняла їм шлунки.

Великим зарятунком для бранців є посилки від приятелів, переслані через Червоний Хрест. Там були й цигари й циґаретки, яких бранці звичайно довго вижидали; по їх приході весь табор співав з радости.

Вставали бранці в 9. годині рано, буджені дзвоном. На снідання їм давали підробленої кави, після чого багато бранців, як було холодно, верталося назад до ліжка. Не маючи багацько сили, вони часто спали до полудня. В таборі найбільше довжиться сполудня й вечір. Читати нема що. Найгірший у таборі час це дві години від 4. до 6. вечором. Більшість бранців сидить скулена в картовій кімнаті, вижидаючи вечері. Дехто походжає, аби загрітися, і співає вояцькі пісні.

На щастя бранців у таборі Денія, між ними найшлися люди, які мали поважні таланти, а між ними багато вчителів. Вони постаралися за те, щоби бранці проводили веселіші вечорі при музиці, забаві й науці. Багато бранців свідомо дивиться за те, щоби їх мозки в полоні не втратили здібности до нормального життя, яке їх жде по виході з табору.

ЧЛЕН НАЙВИЩОГО СУДУ ЗГОЛОШУЄТЬСЯ ДО ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНҐТОН. — Френк Мерфі, член Найвищого Суду Злучених Держав, взяв собі зо суду відпустку, щоби вступити до військової служби на час війни. Йому 52 роки життя й він має в армії ранґу підполковника. Сподівається служити принаймні 4 місяці й стрінутися з ворогом у Манілі.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ЛЮБОВ ДО АМЕРИКИ.

Забираючи голос щодо статті „Свободи" п. н. „Розбудити палку любов до Америки", написав і я на ту тему, зазначуючи, що ми таки нераз так поводились, що виходилоб, що ми не є горожанами цього краю, а тільки гістьми. Ми так нераз пишемо, що виходилоб, що ми десь на чужині... А прецінь ми самі тут перевели більшу частину не то нашого життя, але й молодих років, а далі ще й виховали тут своїх діточок, а то й внуків, що тут родились, та які іншого краю не знають.

Дивним дивом деякі люди ось ті мої слова зрозуміли так, що нам, що вийшли з України, вже треба цілком забути за рідний край, а думати тільки про Америку. Ось такі листи з такими заввагами я одержав, а один з них навіть писаний віршом. Не розумію, як можна було мої слова так розуміти. Прецінь нині сама Америка інтересується ріжними чужими краями і народами і веде війну в їх обороні. То якжеж нам забувати за Україну? Якби ми так робили, то саме показалиб себе злими американцями. Та це є одна справа, а наше відношення до Америки — друга. Я писав, що нині ми в Америці в такому положенню, що за неї треба бути ґотовим життя віддати. І те наші діти роблять. І ще писав я таке: „Воля Америки, це наша толя. Боронім її, а ще діждемо хвилі, що й в Україні запанує та сама воля, що й в Вашинґтоні". Я вірю в те, що так буде, що Америка, як тільки переможе ворогів, не дасть пропадати і українському народови. Значить, що ще й з того боку треба любити Америку всім тим, що дорожать долею України. Чи все те не є ясне?

о. С. Мусійчук.

ДО „СПАСИБІГ ЗА ДОБРЕ СЛОВО!"

Коли я прочитав в „Свободі" статтю під таким наголовком, то її зміст дуже мене занепокоїв. Стало якось ніяково. Тому добре зробив Відділ 266 У. Н. Союзу, що порушив справу „Свободи", бо ми, члени У. Н. Союзу і читачі нашої ґазети, правду кажучи, таки не думали, що є так зле. А що є зле, то воно цілком зрозуміле. Бо як можна в теперішних часах видавати ґазету за ту саму ціну, яку установлено тому двадцять кілька років? Усі ми, що працюємо, чи маємо якісь бизнеси, знаємо добре, як всьо пішло вгору. А тут не думаємо, що те саме мусіло статись і з „Свободою", особливо, коли воно сталось з американськими ґазетами, що їх купуємо на стендах. Це є для нас великий сором, що наша преса, замісць розвиватись, підупадає. Не ми, робітники, повинні бути тими, що не платять якслід за працю! І не ми повинні давати підупадати робітничій ґазеті. А це можнаб легко осягнути, якби тільки додати до нашої місячної передплати те, що коштує — одна шклянка пива. Кажуть, що делеґати на Конвенції бояться підвищити передплату за „Свободу", щоб потім не терпіли від членів. Так воно не є. Як можуть ухвалити собі по $20 денної диети, не боячись членства, то можуть цілком спокійно роздумати і ухвалити, що треба, щоб вдержати наш часопис на достойній висоті. Тепер не лишається нічого іншого, а тільки взяти по відділах під серіозну увагу, бо „Свобода" заслугує собі за 50 років праці на те, щоб її побільшити, а не зменшувати. Памятаймо, що зменшування „Свободи" є зменшування нашого власного життя в Америці, бо хтож тут ще піддержує у людей духа як не „Свобода"? Отже не ждім на нову Конвенцію, а тепер, по відділах, роздумуймо над „Свободою" і даймо ту допомогу, якої вона потребує. А властиво заплатім сумлінно за те, що побираємо. Вірю, що є повно наших людей, що так само думають, як я і мої товариші, та є теж занепокоєні долею „Свободи".

Іван Стадник,
член 70 відділу У. Н. С.

СТРІЧА ГЕРОЇВ.—Зліва бачимо капітана Гевита Т. Ґвілеса, повітряного героя, а зправа команданта Едварда О'Гер, що зістрілив пять японських літаків. По середині полковник Ґінсбурґ, що представив одного героя другому. Світлину знято в Бот, Монтана.

НЕБЕСНЕ ДЕРЕВО

Всі роди дерев, які ростуть в північній Америці, можна знайти і в Европі, але є одно дерево, яке росте спеціяльно тільки в цім краю. Хоч воно росте буйно і гарне як пальма, на його дивляться погірдливо, або й зовсім не звертають уваги, як на який бурян.

Це мабудь тому, що Аліантус, або небесне дерево, росте собі самостійно по задвірках, попри ґаражі та пивниці. Мов бурян, він вкорениться скрізь, де тільки знайде собі трошки землі.

Цікаву розвідку про це дерево помістила свого часу в Америка Форест енд Лайф Маґазін (1928), офіціяльнім органі Лісничого Товариства, пані М. Дорбин. Вона пише, що найцікавіша прикмета аліантуса є та, що він найкраще росте в околицях фабричних та міських, де земля вкрита грубою верствою сажі, та де воздух занечищений всякими отруйними ґазами. Коли насіння аліантуса попаде в таку околицю, то за два-три роки голе, непривтне місце вкривається роскішною гущавиною аліянтусового ліса. Цікаве є ще й те, що в сусідстві його всяка інша порода дерева загибає і щастя, що він не розростається на фармах та в овочевих садах.

В тих місцях, де аліантус любить рости, він є дуже пожаданим, бо його листя широке на дві-три стопи дає тінь в горячі дні.

За один перший рік дерево виростає на яких 10 стіп, потім росте поволійше, але за трийцять літ воно виростає до 60 стіп висоти. Воно цвите жовто-зеленим або червонавим цвітом і в найбільшу спеку та посуху його листя є все зелене.

Аліантус вперше привезли з островів Малука до Хін, тому його називають ще й хінським дервом. Небесним називають його мабудь тому, що його віти простягаються все вверх, до небес.

До Америки привіз його Вилйем Гамилтон і це дерево скоро розмножилось по всій Америці.

Тому, що аліантус скороо приймається і розростається в таких околицях, де всяка інша деревина не може рости, стараються засадити і залісити ним каменисті горбки Пенсилвенії. Через дими і вуґільні ґази в тих околицях не може рости інший ліс, а це дерево певно прийметься.

Досліди над аліантусом показали, що він надається також на матеріял для паперової індустрії.

ПАРАДА „НЮ ЙОРК У ВІЙНІ" ВІДБУДЕТЬСЯ БЕЗ ОГЛЯДУ НА ПОГОДУ.

НЮ ЙОРК. — Заповіджена на суботу парада „Ню Йорк у Війні", в котрій має взяти участь 500,000 чоловіків і жінок, відбудеться безумовно, „дощ чи погода". Почнеться в 10. годині рано з Вашинґтон Скверу. В поході буде 300 „флоутів".

ДИСКУСІЯ ПРО ЖИДІВСЬКУ АРМІЮ.

ЛОНДОН. — В палаті лордів дискутовано про створення жидіської армії в Палестині. Міністер кольоній, лорд Кренборн, отверто сказав, що Британія є проти творення такої армії, щоб тим не дразнити арабів.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАЙБІЛЬШИЙ БОМБОВИК У СВІТІ.—Доглес Г-19 є вже готовий до служби. Ще тільки помалюють його на военний лад. Знаходиться він в Райт Філд, Дейтон, О. Та великанська машина коштує $3,500,000. Її крила простягаються на простір, що є більший від висоти хмародера на 17 поверхів. Цього найбільшого в світі бомбовика вживатимуть як літаючу робітню, в якій направлятимуть літаки, ушкоджені ворогом чи припадком.

АРМІЯ ПОТРЕБУЄ 50,000 ЛІКАРІВ.

АТЛЕНТИК СИТІ (Ню Джерзі). — На річній конвенції Американського Медичного Союзу виступив д-р Френк Лейгі з Бостону з промовою про велике запотребовання лікарів в армії. Говорив, що уряд потребує від 50,000 до 65,000 лікарів для своєї майбутньої армії, що може мати від 7 до 10 міліонів вояків.

ПРАЦЮВАВ ПРОТИ АМЕРИКИ Й ДОМАГАЄТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

НЮ ЙОРК. — Вилійем Джеральд Бишоп, головний обвинувачений в колишньому процесі проти 17 членів „християнського фронту" в Бруклині, осаджений тепер на Елис Айленді для депортації як чужинець, вніс у суд позов за признання йому американського громадянства; мовляв, воно йому належиться як уродженцеві Америки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130., повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в годині 8. ввечір, салі церковній, 30 Ист 7. вул. Просимо всіх прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. — Ів. Середииський, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325., повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в гали Укр. Нар. Дому, 216-18 Гренд Ст., точно в 8. годині ввечір. Маючи на увазі, що ті збори є дуже важні, то треба конче усім прийти. Уже зачинається гарячка, то проситься прийти на час, а скорше скінчимо збори. Члени що довгують, мусять конечно вирівнати, бо буде контроля, а ті залеглі гроші мусять бути в банку перед тим. Приведіть нових членів до Тов. і У. Н. Союзу. Не приявні члени на зборах будуть карані згідно з параграфом Тов. статуту. — За уряд: І. Лалик, предс.; В. Троць, кас.; П. Малицький, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в понеділок, 15. червня, в 7:30 ввечір, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на ці збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд Андрій Бусько, рек. секр.

ГВАЙТСТОВН, Н. Й. — Тов. „Просвіта", від. 129., повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в год. 8. ввечір, 146-22 — 22 Евеня. Обовязком всіх членів є прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Не приявний член заплатить кару згідно зо статутом. — М. Баран, предс.; С. Кузьма, кас.; М. Дзярський, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори відділу 312. відбудуться в пятницю, 12. червня, в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на час, щоб не сидіти до пізної ночі. — За уряд: С. Туз, предс.; С. Завадовський, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Піврічні збори Бр. "св. Івана Хрестителя, від. 76., відбудуться в неділю, 14. червня, в церковній салі, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Член, що не буде приявний, підлягає карі 50 ц. — М. Сороколіт, рек. секр.

ЕЛІЗАБТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142., повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в гали У. Н. Дому, 214 Фултон ул., в год. 7:30 ввечір. Обовязком кожного члена є прийти на час, бо є багато справ до полагодження. Буде вибір робітників на пікнік. — За уряд: Я. Лещак, пр.; П. Пілат, кас.; П. Останчук, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. Сош. св. Духа, від. 237., буде мати піврічні збори в неділю, 14. червня, в Українській Галі, в 3. годині пополудні. Контрольна комісія здасть піврічне справоздання. Маємо теж інші справи до полагодження. Просимо прийти на час. — Н. Бронецький, предс.; А. Лебішак, кас.; Д. Яворський, секр., 2423 W. 3rd St., Chester, Pa.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352., повідомляє всіх своїх членів і членниць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. червня, в гали церковній, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів і членниць прийти на збори, бо маємо дуже важні справи. Маємо вибрати нового предсідника. Кожний член має принести на збори що місяця вкладку. Урядники здадуть справоздання, а також контрольори. — Михайло Гаврилюк, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Володимира, від. 65., повідомляє усіх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в салі парохіяльній. Просимо всіх членів прийти. — За уряд: Теодор Федош, пр.; Григорій Налена, кас.; Андрій Смит, фін. секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. ім. Ольги Басараб, від. 348., буде мати свої місячні збори в неділю, 14. червня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі. Просимо всіх членів прийти на збори. — В. Дубас, предс.; Й. Стахура, рек. секр.; М. Періх, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70., повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 16. червня в годині 7-мій вечером, в галі У. Н. Дому при Фліт Стріт. Кожний член обовязаний прийти на збори, вирівнати свої вкладки та взяти участь в нарадах, бо є ріжні і важні справи до полагодження. — В. Кушнір, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Піврічні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156., відбудуться в середу, 17. червня, точно 7:30 ввечір, в Народнім Домі, 701 Грін ул. Просимо членів прийти на час, щоб один на другого не чекав. — Микола Муляр, предс.; Яцко Тацнік, кас.; Микола Іщук, секр.

Як Повстають Комети?

Не так-то дуже давно, бо ледви три століття назад, вважали комети атмосферичними явищами, що витворилися із випарів землі. Кожний вважав їх грізною ворожбою.

— Буде війна — ворожили одні.

— Це напевно познаки чорної язви — запевняли треті.

З тривогою дивилися на довгий хвіст комети, що наче мітла замітав небозвід; з великим неспокоєм слідкували за швидким рухом комети по небі.

Кожний боявся тих небесних волоцюг, що то не знати звідки беруться на небі й по кількох днях, чи тижнях таємничо зникають.

Щойно при кінці 16-го ст. признали комети космічними творами, що бушують крізь безмежні простори всесвіту, далеко від нашого ґльобу. Один з перших, що обчислив шлях комети — був **Нютон**. Коли 1680 р. появилася на небі комета й через чотири місяці не давала спати спокійно ні астрономам, ні простолюддю — Нютон доказав, що ця комета кружляє довкола сонця, так, як і земля. Слід додати, що до 1500-го року занотували поверх 400 ясних комет і то таких, що їх видно голим оком! Менше ясних не можна було тоді побачити з огляду на недостачу відповідних приладів.

Нині — це вже куди легча справа. Майже кожний астроном має спеціяльні фотографічні апарати, що фотоґрафують ціле небо й вишукують тих небесних „волокитів". Не диво, що тепер майже що кілька тижнів комунікують собі вчені появу таких нових комет. Появляються вони на кілька днів, тижнів і небаром зникають на довгі тисячеліття у зимних міжпляветарних просторах.

Звідки беруться ці таємничі небесні тіла?

Ще не так давно думали, що комети — подібно, як і метеори — походять з полишків космічної матерії, що з неї повстали наше сонце й планети.

Мішки вугля.

Та останні досліди над т. зв. „темним мряковинням", що його звуть теж „мішками вугля", виявили зовсім щось інше.

Ці „мішки вугля" находяться в Молошному Шляху; їх спочатку вважали пустими місцями. Та нині вчені додумуються, що це велитенські хмари, збудовані головно з т. зв. „космічного пилу". Цей „космічний порошок", це головно дрібонькі, незвичайно малі відпадки космічного заліза.

Систематичні досліди напрямків, що з них падуть на землю т. зв. „космічні метеори", які виводять своє життя із згаданих темних мряковинь, вказують на те, що сонце й земля лежить „на шляху темного мряковиння", що пливе в двох відворотних напрямах — від сузіря „Бика" до сузіря „Вужівника" і переходять через нашу планетарну систему.

З цеї речовини, що переходить через нашу планетарну систему, притягає сонце до себе щораз то новіші скупчення й примушує їх кружляти довкола себе у виді комет. Декотрі астрономи переконані, що колиб наша планетарна система не бродила через поля темного мряковиння — тоді ми не бачили би ніколи ні комет, ні метеорів! А вистане згадати, що в кожній секунді можна побачити ок. 2,000 штук ясних метеорів.

Наука вважає комети за короткотривалі й переходові явища. Обсервації періодичних комет виявили, що по кільканадцяти, чи кількадесяти окруженнях сонця, розпорошуються вони в космічних просторах і перемінюються назад у космічний пил.

ТАРЗАН, ч. 581. Щоб це втік ніхто.

В хвилині, як ґалера із збунтованими адакціями поринала під воду, Вилйено звелів свому кораблеви підплисти ближче до неї.

Він хотів виразніше бачити, як на потапаючій ґалері гинуть його вороги, немов які щурі, замкнені в лапці.

Та скоро він переконався, що радість його передчасна. Адакці плили на збудованих дарабах! Вилйено попав в страшну лють.

Він закликав до своїх лучників: „Впакуйте свої стріли в отсі дараби, але так, щоб ні один чоловік не вийшов живим".